

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 24803/2023
13.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дане Жигић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Слађана Купрес, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, издржавања и уређења одржавања личних односа по тужби и противтужби, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 65/23 од 22.02.2023. године, у седници одржаној 13.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 65/23 од 22.02.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 880/2021 од 25.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се малолетна ВВ повери тужиоцу – оцу АА на самостално вршење родитељског права и да пребивалиште малолетног детета буде на адреси пребивалишта оца, да се уреди начин одржавања личних односа мајке и малолетног детета, на тај начин што ће мајка и дете проводити сваки први и трећи викенд у месецу од петка у 18,00 часова до недеље у 17,00 часова, 15 дана у току летњег и 10 дана у току зимског распуста, на дан мајчине крсне славе и наизменично у време Новогодишњих, Божићних, Васкршњих и Првомајских празника, уз обавезу мајке да малолетно дете преузима и враћа оцу, да се обавезе тужена да, на име доприноса за издржавање малолетног детета – ћерке ВВ, плаћа месечно по 10.000,00 динара, до петнаестог у месецу за текући месец, почев од 05.01.2021. године као дана подношења тужбе па убудуће док за то постоје законски услови или до другачије одлуке суда, с тим што би доспеле а неплаћене рате била дужна да плати одједном, све преко тужиоца - оца детета АА, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка. Ставом другим, трећим и четвртим изреке, делимично је усвојен

противтужбени захтев и утврђено да ће се лични контакти оца и детета одржавати у контролисаним условима, у Центру за социјални рад Града Новог Сада, у радно време и термину који одреди Центар, током радне недеље у трајању од једног сата, два пута месечно и на начин да се не ремете школске обавезе детета, те се утолико мења пресуда Основног суда у Бору П2 289/10 од 28.10.2020. године у делу којим утврђен начин одржавања личних односа оца и малолетног детета, а од утврђеног модела одражавања личних односа оца и малолетног детета, до траженог начина одржавања личних односа, противтужбени захтев је одбијен. Ставом петим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка. Ставом шестим изреке, одбијен је предлог тужене за одређивање привремене мере да се обавезе тужени да одмах а најкасније у року од 3 дана, преда туженој пасош малолетне ВВ, те да ова привремена мера остане на снази до правноснажног окончања спора. Ставом седмим изреке, одбијен је предлог тужиоца за одређивање привремене мере забране туженој да са малолетним дететом напусти Републику Србију и да се наложи припадницима МУП-а РС који врше граничну контролу да поступају по овом решењу до правноснажног окончања спора. Ставом осмим, деветим и десетим изреке, усвојен је предлог тужене за одређивање привремене мере да се наложи тужиоцу да преда оврену сагласност за промену пребивалишта малолетног детета на адресу мајке, на начин одређен и са временом важења као изреци. Ставом једанаестим изреке, одбијен је предлог тужиоца за одређивање привремене мере којом би он на име свог доприноса издржавању детета плаћао месечни износ од 8.000,00 динара, у року и на начин одређен у изреци.

Одлучујући о жалби тужиоца на одбијајући и усвајајући део тужбеног односно протутужбеног захтева, Апелациони суд у Новом Саду је донео пресуду Гж2 65/23 од 22.02.2023. године, којом је жалба одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, ради уједначавања судске праксе.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку и нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена имају малолетну ћерку ВВ, која је рођена ...2011. године. За време заједнице живота, ова породица је живела у ... Пресудом Основног суда у Бору П2 289/19 од 28.10.2020. године, која

је постала правноснажна 22.12.2020. године, брак парничних закључен 30.08.2014. године је разведен, малолетна ћерка странака поверена је на самостално вршење родитељског права мајци, уређено је одржавања личних односа детета са оцем (сваког првог и трећег викенда у месецу, 15 дана у току летњег и 10 дана у току зимског распуста, на дан очевог рођендана и крсне славе и наизменично у време празника) и тужилац обавезан да доприноси издржавању малолетног детета у процентуалном износу од своје месечне зараде. Почетком 2021. године, тужена са мал. ВВ и својом децом из првог брака преселила се у ... Тада су између тужиоца и тужене настале несугласице поводом виђања детета, јер тужилац сматра да више није у могућности да одржава лични однос са дететом на начин уређен судском одлуком.

Тужена је рођена 1974. године и из првог брака има сина, студента на редовном школовању и ћерку која похађа средњу школу. Тужена ради у ... и остварује месечну зарату 21.000,00 до 23.000,00 динара. У међувремену, засновала је нову заједницу, њен супруг остварује месечне приходе 250.000,00 динара. Ова породица, коју чине супружници и тужиљино троје деце, живи у четворособном комфорном стану у ..., у близини школе малолетне ВВ, која је одлична ученица ... разреда. Малолетна ВВ има пријављено пребивалиште у ..., јер тужилац одбија да да сагласност за промену пребивалишта, а свој став оправдава страхом од могућег исељења тужене са дететом из земље.

Тужилац је рођен 1964. године, дипломирани је инжењер информатике, здрав и радно способан, са месечном зарадом 115.000,00 динара и нема обавезу издржавања других лица. Судски вештак психолог је описао све факторе који су временом довели до губитка родитељске компетенције оца, који се испољавају пре свега у емоционалној сфери. Тужилац је рационалан, ригидан и има потребу за доминацијом. Комуникација са туженом, њеном децом и малолетном ВВ је агресивна, без уважавања саговорника и њиховог мишљења, што код малолетне ВВ изазива отпор и престанак жеље да виђа оца. Тужилац преко институција покушава да успостави нарушену везу са дететом, а узрок за настале проблеме налази у понашању мајке, за коју сматра да инструктира дете, што мал. ВВ чини додатно узнемиреном. Упркос томе, запажање је психолога да је емоционална веза између ћерке и оца очувана и представља потенцијал на коме треба радити да би се очувала њихова комуникација. Није уочен било какав отпор од стране мајке виђању детета са оцем, нити да мајка на било који начин инструктира дете против оца и његове породице. Запажање дечјег психијатра је да се малолетно дете налази у стању пролонгираног стреса који је повезан са боравком и ноћењем детета у очевој кући. Тешкоће у комуникацији са оцем чине је напетом и несигурном. Породичну ситуацију доживљава као притисак, а уколико се овакво стање настави, постоји опасност од настанка поремећаја у душевном развоју детета. Уважавајући запажање психолога и дечјег психијатра, орган старатељства је дао мишљење да се начин виђања оца и детета одвија једном или два пута месечно у контролисаним условима, у Центру за социјални рад Града Новог Сада. Током поступка утврђене су потребе детета и могућности сваког од родитеља.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови одлучили о тужбеном и противтужбеном захтеву за измену одлуке о вршењу родитељског права, уређењу и начину одржавања личних односа детета са оцем и издржавању.

Одредбе члана 77. Породичног закона, прописују услове за самостално вршење родитељског права. Одредбом члана 77. став 3. наведеног закона, прописано је да један родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права.

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона, прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Одредбом члана 270. Породичног закона, прописано је, да је, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Одредбом члана 272. став 2. истог закона прописано је да, ако родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од стране другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељом, доноси суд.

Применом одредбе члана 266. став 1. Породичног закона, и по налажењу Врховног суда, најбољи интерес детета је да самостално вршење родитељског права задржи мајка, имајући у виду укупно утврђено чињенично стање, мишљења вештака одговарајућих струка и извештаје органа старатељства. Побижана пресуда донета је у складу са напред наведеним одредбама Породичног закона, као и члана 3. став 1. Конвенције о правима детета.

Одредбом члана 61. став 1. Породичног закона, прописано је да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи. Одредбом става 2. овог члана прописано је да право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета. По оцени Врховног суда, начин одржавања личних односа је у складу са извештајима органа старатељства који је узео у обзир мишљење судских вештака, психолога и дечјег психијатра. Тужилац ће се са малолетном ВВ виђати, контактирати и проводити време у простројама Центра за социјални рад Града Новог Сада и то је, за сада, с обзиром на постојеће односе тужиоца и малолетне ВВ, у најбољем интересу малолетног детета што је основни и најважнији критеријум за одлучивање о начину одржавања личних односа. У циљу поновног емоционалног приближавања оца и детета, за шта постоји потенцијал, суд је утврдио да се лични контакт између њих одвијају у просторијама Центра једном или два пута месечно,

јер је то у најбољем интересу малолетног детета. Међутим, то не значи да одлука о одржавању личних односа, ако за то буду постојали одговарајући услови и разлози, не може бити промењена, а то ће умногоме зависити од понашања тужиоца и његових промена у сфери комуникације, уз постепено приближавање детету. Такође и тужена треба и може да пружи искрену и отворену подршку виђању оца и детета у циљу успостављања нарушене емотивне везе, све за добробит детета. Одлука о издржавању донета је правилном применом члана 160., 162. и 164. Породичног закона, јер се околности од доношења пресуде Основног суда у Бору П2 289/19 од 28.10.2020. године, нису измениле. Тужилац треба и може да доприноси издржавању детета у процентуалном износу, утврђеном претходном одлуком.

Суд је ценио наводе ревизије, па је нашао да су исти неосновани. Врховни суд сматра да је материјално право правилно примењено, те да су неосновани ревизијски наводи којима се указује да суд није поштовао основна начела Породичног закона. И по оцени Врховног суда, према околностима конкретног случаја, најбољи интерес детета поуздано је утврђен у већ спроведеној судској процедури, сагласно Породичном закону. Начин одржавања личних односа је уређен у складу са најбољим интересом детета, реалним могућностима и родитељским потенцијалима у постојећем периоду од развода брака до доношења пресуде, прихватањем извештаја органа старатељства.

На основу члана 414. Закона о парничном поступку, донета је одлука као у изреци.

**Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Атнонић